



มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา

Course Specification

0105214 การรู้เท่าทันสื่อ
(MEDIA LITERACY)

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรนิเทศศาสตร์

สาขาวิชานิเทศศาสตร์

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0105214 การรู้เท่าทันสื่อ

3(3-0-6)

MEDIA LITERACY

บูรพวิชา : ไม่มี

ควบคู่ : ไม่มี

กระบวนการทำงานของสื่อ วิเคราะห์เนื้อหาของสื่อประเภทต่างๆ ความเหมาะสมในมิติด้านสัดส่วนเวลา พื้นที่ และรูปแบบการนำเสนอ การขึ้นนำของสื่อต่อสาธารณะ การโฆษณาแฝง และการครอบงำทางวัฒนธรรม วิพากษ์ผลกระทบต่อสังคมที่เกิดขึ้นจากการทำงานของสื่อ

Principles of media working; analysis of content on a variety of media with a focus on time and space of media presentation, media guidance on public, hidden advertisement, and media domination on culture; criticism of media impacts on society.

2. ประเภทของรายวิชา

- ศึกษาทั่วไป
- วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
- วิชาเอกบังคับ
- วิชาเอกเลือก
- วิชาโท
- วิชาเลือกเสรี

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผศ.ดร. ธนภัทร เต็มรัตน์กุล

ผศ. เสริมศักดิ์ ขุนพล

อาจารย์ ดร. เบญจรงค์ ธีระผลิกะ

อาจารย์จิณฉัญดา วิทยาพันธ์ประชา

อาจารย์ผู้สอน

ผศ.ดร. ธนภัทร เต็มรัตนะกุล

ผศ. เสริมศักดิ์ ขุนพล

อาจารย์ ดร. เบญจรงค์ ถิระผลิกะ

อาจารย์ฉัตรชัยดา วิทยาพันธ์ประชา

4. ปีการศึกษา/ ภาคการศึกษา/ กลุ่มผู้เรียน

ปีการศึกษา 2567 ภาคการศึกษา 2 กลุ่มผู้เรียน S101

5. สถานที่เรียน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

1 พฤศจิกายน 2567

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

1.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการทำงานของสื่อ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบจากการทำงานของสื่อได้อย่างรู้เท่าทัน

1.2 เพื่อให้ผู้เรียนคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม ในการสร้างสรรค์ผลงานด้านนิเทศศาสตร์

1.3 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ วิจัยความเหมาะสมของการทำงานของสื่อที่จะส่งผลกระทบต่อสังคม

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

การพัฒนาหลักสูตรในทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนทราบกระบวนการทำงานของสื่อ วิเคราะห์เนื้อหาของสื่อประเภทต่างๆ ความเหมาะสมในมิติด้านสัดส่วนเวลา พื้นที่ และรูปแบบการนำเสนอ การขึ้นนำของสื่อต่อสาธารณะ การโฆษณาแฝง และการครอบงำทางวัฒนธรรม วิพากษ์ผลกระทบต่อสังคมที่เกิดขึ้นจากการทำงานของสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับการปรับปรุงหลักสูตร

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

ภาคบรรยาย	ภาคปฏิบัติ	การศึกษาด้วยตนเอง
จำนวน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ x 15 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 45 ชั่วโมง / ภาคเรียน	จำนวน 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง	จำนวน 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ x 15 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 90 ชั่วโมง / ภาคเรียน

คำชี้แจง : ภาคการศึกษาคิดเป็นไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์และช่องทางที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลตามความต้องการแต่ไม่เกิน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ให้หมายเลขโทรศัพท์มือถือ และ e-mail ของอาจารย์ผู้สอน โดยให้นิสิตสามารถโทรศัพท์หรือติดต่อนัดหมายหรือให้คำปรึกษาได้ตามความเหมาะสม ตลอดจนการสร้างกลุ่มไลน์เพื่อติดต่อสื่อสารในรายวิชา โดยนิสิตสามารถติดต่อทางช่องทางส่วนตัวได้เช่นกัน

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	<ul style="list-style-type: none"> - ชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ - การประเมิน - การผลิตสื่อและโครงงาน - เกณฑ์การประเมิน - ข้อตกลงของผู้เรียนในรายวิชา 	3		กิจกรรมการสอน 1. อธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่างประกอบ สื่อการสอน 1.มคอ. 3 2.เอกสารประกอบการบรรยาย 3.Power Point 4.TSU MOOC 5.โครงงานสร้างนวัตกรรมผู้เรียน	ผศ.ดร.ธนภัทร เต็มรัตนกุล ผศ. เสริมศักดิ์ ชุนพล อาจารย์ ดร.เบญจรงค์ ธีระผลิกะ อาจารย์จิมพ์ชญ์ดา วิทยาพันธ์ประชา

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
2	- แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ - ปัจจัยที่อิทธิพลต่อสื่อ	3		กิจกรรมการสอน 1. อธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่างประกอบ สื่อการสอน 1.เอกสารประกอบการบรรยาย 2.Power Point 3.การทำแบบฝึกหัด ผ่านระบบ TSU MOOC	ผศ.ดร.ธนภัทร เต็มรัตนกุล
3	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ	3		กิจกรรมการสอน 1. อธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่างประกอบ สื่อการสอน 1. เอกสารประกอบการบรรยาย Power Point 2. การเรียนรู้ผ่านระบบ https://bcp3.nbtc.go.th/melit 3.การทำแบบฝึกหัด ผ่านระบบ TSU MOOC	ผศ.ดร.ธนภัทร เต็มรัตนกุล
4	นิเวศสื่อ	3		กิจกรรมการสอน 1. อธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่างประกอบ สื่อการสอน 1. เอกสารประกอบการบรรยาย Power Point 2.การทำแบบฝึกหัด ผ่านระบบ TSU MOOC	อาจารย์ ดร.เบญจรงค์ ธีระผลิกะ

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
5	-การปรับตัวของสื่อมวลชนสู่สื่อเชิง พาณิชย์ (Media Entrepreneur) - การผลิตสื่อและโครงการ	3		กิจกรรมการสอน 1. อธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่าง ประกอบ 2. การนำเสนอโครงการ สื่อการสอน 1. เอกสารประกอบการบรรยาย Power Point 2. การเรียนรู้ผ่านระบบ https://bcp3.nbtc.go.th/melit 3. แบบฝึกหัด ผ่านระบบ TSU MOOC 4. โครงการสร้างนวัตกรรมผู้เรียน	อ.จิณห์ญ์ดา วิทยาพันธ์ประชา
6-7	มายาคติและวาทกรรมของตัวสื่อ	6		กิจกรรมการสอน 1. อธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่าง ประกอบ สื่อการสอน 1. เอกสารประกอบการบรรยาย 2. Power Point 3.แบบฝึกหัด	ผศ.ดร.ธนภัทร เต็มรัตนกุล
8	การขึ้นชื่อของสื่อต่อสาธารณะ - ลักษณะ 2 ด้าน ของสื่อมวลชน - วิวัฒนาการสังคมคลื่นลูกที่ 1-3 - ยุคสังคมความรู้ สังคมข้อมูล ข่าวสาร - โลกาภิวัตน์กับภาวะ Information Surplus	3		กิจกรรมการสอน 1. อธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่าง ประกอบ 2. แบบฝึกหัด สื่อการสอน 1. เอกสารประกอบการบรรยาย 2. Power Point	ผศ. เสริมศักดิ์ ขุนพล
9	สอบกลางภาค				

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
10	สื่อกับปัญหาสิทธิพลเมือง สิทธิ ชุมชน สำนักข่าวภาคประชาชน ผู้สื่อข่าวพลเมือง (การวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อ ประเภทต่างๆ ความเหมาะสมใน มิติด้านพื้นที่)	3		กิจกรรมการสอน 1. อธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่าง ประกอบ 2. กิจกรรมกลุ่ม สื่อการสอน 1. เอกสารประกอบการบรรยาย Power Point 2. แบบฝึกหัด ผ่านระบบ TSU MOOC 3. วิชา A2 Citizen Journalism 101	อ.จิณห์ชัญดา วิทยพันธ์ประชา
11	โฆษณาแฝงและความรู้ในเรื่องสิทธิ ของผู้บริโภค	3		กิจกรรมการสอน 1. อธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่าง ประกอบ 2. กิจกรรมกลุ่ม สื่อการสอน 1. เอกสารประกอบการบรรยาย 2. Power Point 3. การเรียนรู้ผ่านระบบ https://bcp3.nbtc.go.th/melit	อาจารย์ ดร.เบญ จรงค์ ธีระผลิกะ
12	การครอบงำทางวัฒนธรรม - สื่อโลกการรุกรานทางวัฒนธรรม - Soft Power	3		กิจกรรมการสอน 1. อธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่าง ประกอบ 2. แบบฝึกหัด 3. กิจกรรมกลุ่ม สื่อการสอน 1. เอกสารประกอบการบรรยาย 2. Power Point 3. แบบฝึกหัดผ่านระบบ TSU MOOC	ผศ. เสริมศักดิ์ ขุนพล

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
13	-ประเด็นปัญหาสื่อในปัจจุบันในมิติ ของรูปแบบการนำเสนอ -Fake News	3		กิจกรรมการสอน 1. อธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่าง ประกอบ 2. กิจกรรมกลุ่ม สื่อการสอน 1. เอกสารประกอบการบรรยาย 2. Power Point 3. การเรียนรู้ผ่านระบบ https://bcp3.nbtc.go.th/melit	อาจารย์ ดร.เบญ จรงค์ ธีระผลิกะ
14	การมีส่วนร่วมในสื่อ และบทบาท ของภาคประชาชนในการประกอบ สร้าง	3		กิจกรรมการสอน 1. อธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่าง ประกอบ 2. กิจกรรมกลุ่ม สื่อการสอน 1. เอกสารประกอบการบรรยาย Power Point 2. แบบฝึกหัด ผ่านระบบ TSU MOOC 3. วิชา A2 Citizen Journalism 101	อ.จิณห์ชญ์ดา วิทยาพันธ์ประชา
15-16	การวิพากษ์ผลกระทบต่อสังคมที่ เกิดขึ้นจากสื่อ : กรณีศึกษาต่างๆ ด้วยกระบวนการสอบปากเปล่า (Oral Test)	6		กิจกรรมการสอน 1. หัวข้อ การวิพากษ์ผลกระทบต่อ สังคมที่เกิดขึ้นจากสื่อโดย กรณีศึกษาต่างๆ สื่อการสอน 1. คำชี้แจงและเกณฑ์การประเมิน 2. วงล้อสุ่มเลือกคำถาม และลำดับ การสอบ	ผศ.ดร.ธนภัทร เต็มรัตน์กุล ผศ. เสริมศักดิ์ ขุนพล อาจารย์ ดร.เบญ จรงค์ ธีระผลิกะ อ.จิณห์ชญ์ดา วิทยาพันธ์ประชา
17	สอบปลายภาค				

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน
- 5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน
- 6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
- 7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
- 8. เปิดเผยคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
- 9. ส่งระดับขึ้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- 10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ
- 11. อื่น ๆ ระบุ

3. แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	หัวเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
1	การทดสอบในห้องเรียนตามใบงาน	-แบบฝึกหัด -กิจกรรมกลุ่ม -ใบงาน ผ่านระบบ TSU MOOC -การเรียนรู้ผ่านระบบ https://bcp3.nbtc.go.th/melit -วิชา A2 Citizen Journalism 101	3-8 และ 10-16	ร้อยละ 20
2	สอบปลายภาค	ประมวลความรู้ทั้งหมดในรายวิชา	17	ร้อยละ 20
3	การสอบปากเปล่า (Oral Test)	หัวข้อ การวิพากษ์ผลกระทบต่อสังคมที่เกิดขึ้นจากสื่อโดยกรณีศึกษาต่างๆ	15-16	ร้อยละ 20

ลำดับ	หัวเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
4	กิจกรรมผลิตสื่อและโครงงาน	กิจกรรมกลุ่ม สร้างนวัตกรรมผู้เรียน เพื่อผลิตสื่อ เสริมภูมิคุ้มกันภัย มิจฉาซีพออนไลน์ ภายใต้หัวข้อ “มิตรสู้มิจ”	3 กุมภาพันธ์ 2568	ร้อยละ 30
5	จิตพิสัย	การเข้าชั้นเรียน การส่งงานและความตรงต่อเวลา	1-16	ร้อยละ 10
คะแนนรวม				100

- วิธีการตัดเกรด อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)
 อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสารหลัก และข้อมูลสำคัญ

กาญจนา แก้วเทพ. (2551). โทรทัศน์กับวัฒนธรรมแห่งอารมณ. รัฐศาสตร์สาร 29, 3 (ก.ย. – ธ.ค. 2551). 131-167.

กาญจนา แก้วเทพ. (2544). ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กาญจนา แก้วเทพ. (2547). การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ : แบนด์เอจ.

สุภา ศิริมานนท์. (2530). จริยธรรมของหนังสือพิมพ์. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

สำนักงานรับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ สำนักงาน กสทช.. (2565).

คู่มือการรู้เท่าทันสื่อ : เข้าถึง เข้าใจ เข้าร่วม. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ สำนักงาน กสทช..

Baran, J. Stanley & Davis, D.K.. (2009). Mass Communication Theory : Foundation, Ferment and Future. (5th ed.). Boston, MA : Wadsworth Cengage.

- Dominick, Joseph R. (1996). The dynamics of Mass Communication. New York: McGraw-Hill.
- Gamaleri, G. (2019). Media ecology, Neil Postman's legacy. Church, Communication and Culture. 4(2). p 238-244.
- Hobbs, R. (2010). Digital and media literacy: A plan of action (knight commission on the information need of communities in a democracy). Washington, DC: Aspen Institute & Knight Foundtion.
- O'Connell, Roxanne M. (2015). Visualing culture: analyzing the cultural aesthetics of the web. New York: PeterLang.
- Oliver Boyd-Barrett. (1995). Approaches to Media. Great Britain: J.W. Arrowsmith Ltd, Bristol.
- Turiel, Elliot. (2002). The culture of morality: social development, and conflict. Cambridge: Cambridge University Press.
- Whetmore, Edward Jay. (1993). Mediamerica, mediaworld: from, content, and consequence of Mass Communication. Belmont, Calif.: Wadsworth Cengage.

2. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

- โคแฟค. ศูนย์ Cofact. Retrived 13 November 2022, from <http://blog.cofact.org/about/>
- ฉัตรพงศ์ ชูแสงนิล. (2562). ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence Quotien (DQ)). สืบค้น เมื่อ 1 กรกฎาคม 2563.
- ชนัญสราร อรนพ ณ อยุธยา, การดา ร่วมพุ่ม และมาโนช ชุมเมืองปัก. (2562). สื่อแวดล้อม นิเวศสื่อที่ดีเพื่อส่งเสริมสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ซัวร์ก่อนแชร์. ศูนย์ซัวร์ก่อนแชร์. Retrived 13 November 2022, from <http://tna.mcot.net/category/sureandshare>.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2565). คู่มือคนไทย GO CYBER (ฉบับวัยเก๋า). เข้าถึงจาก <https://www.eta.or.th/th/Useful-Resource/documents-for-download.aspx?page=4>.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2565). คู่มือคนไทย GO CYBER (ฉบับวัยใส). เข้าถึงจาก <https://www.eta.or.th/th/Useful-Resource/documents-for-download.aspx?page=4>.